

Ang. Kommissionens förslag till dataskyddsförordning (KOM (2012) 11 slutlig)

Presentation

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd – är en samarbetsorganisation för konstnärligt yrkesverksamma inom områdena ord, ton, bild, scen och media. KLYS har idag 16 medlemsorganisationer och företräder genom dessa cirka 30.000 kulturskapare såsom bildkonstnärer, musikskapare, författare, skådespelare, regissörer, musiker och journalister.

Inledning

Av KLYS medlemsorganisationer har Svenska Journalistförbundet, Sveriges Författarförbund och Svenska Fotografers Förbund lämnat enskilda yttranden över Kommissionens förslag till ny dataskyddsförordning och KLYS ansluter sig till respektive medlemsorganisations ståndpunkt, men vill här lämna några allmänna synpunkter rörande utgångspunkten för personuppgiftsbehandling för journalistiska ändamål, konstnärligt och litterärt skapande.

Synpunkter

KLYS har sedan införandet av Personuppgiftslagen (PUL) varit starkt kritiskt till dess utformning och hur lagen kommit att tillämpas i praktiken (se exempelvis KLYS yttrande med anledning av offentlig utvärdering av EG-direktivet om personuppgifter, ingivet till Justitiedepartementet, Grundlagsenheten, den 28 mars 2001).

De krav som ställs på personuppgiftsbehandlare måste vara rimliga och inte utgå från att behandling av personuppgifter i sig är kränkande. Eventuella inskränkningar i den grundlagsskyddade informations- och yttrandefriheten, utöver de som följer av straffrättsliga bestämmelser, bör vara välmotiverade vilket KLYS ifrågasätter att de relativt långtgående inskränkningar som nu föreslås genom förordningen verkligen är.

Den principiella utgångspunkten i den svenska Personuppgiftslagen (PUL) är att behandling av personuppgifter är otillåten och kräver den enskildes samtycke. Till denna allmänna princip finns bl a ett undantag i 7 § om rätten att behandla personuppgifter för journalistiska ändamål och konstnärligt och litterärt skapande. KLYS noterar att förordningen föreslås ge utrymme för sådana nationella undantag, vilket KLYS förordar i sig. KLYS anser dock att ett sådant undantag principiellt sett inte bör utformas såsom 7 § PUL där det kan uppfattas att endast vissa *yrkesgrupper* är anförtrodda rätten att behandla personuppgifter och att övriga medborgare måste inhämta enskilda personers samtycke – när det i själva verket är *syftet* med sammanställningen eller skapandet som bestämmelsen tar sikte på. 7 § PUL har varit svårtolkad i praktiken, både för enskilda kulturskapare och för Datainspektionen och domstolarna, vilket motverkat syftet med bestämmelsen.

KLYS anser att det är lovvärt att reglerna för personuppgiftsbehandling harmoniseras inom EU:s medlemsstater, men vill framhålla vikten av nationella undantag och vikten av att veta vilka regler som gäller. KLYS förordar därför i likhet med regeringen att EU:s dataskyddsregelverk utformas som ett direktiv och inte som en förordning, som skulle gälla som svensk lag delvis i strid med svenska grundlagar och med rättsosäkerhet som följd.

KLYS anser att ett dataskyddsregelverk måste bli utformat enligt en s k missbruksmodell och ansluter sig till regeringens ståndpunkt i den delen. KLYS vill erinra om att PUL från början var utformad enligt en s k hanteringsmodell, vilket gjorde lagen svårtillämpbar redan då den infördes. En hanteringsmodell förutsätter att de tekniska förutsättningarna för databehandling är statiska, vilket de inte är. Dessa svenska erfarenheter bör regeringen lyfta fram och fortsätta förordna en missbruksmodell. KLYS och dess medlemsorganisationer har pekat på hur svårt det är för kulturskapare att följa hanteringsregler i en ständigt föränderlig teknisk miljö. Det kan försvåra själva skapandet att behöva inhämta samtycke på ett alltför tidigt stadium i processen med att skapa ett verk och sedan offentliggöra det.

För KLYS

Anna Söderbäck	genom	Carina Heurlin
Ordförande/KLYS		Koordinator/KLYS